

Győri Ítéltábla

Pf.IV.20.083/2022/4.

A Győri Ítéltábla a Kovács Ügyvédi Iroda (cím9; eljáró ügyvéd: dr. Papp Csaba) által képviselt Felperes1 (Cím2) felperesnek a Matók Ügyvédi Iroda (cím11 eljáró ügyvéd: dr. Matók Barbara) által képviselt Alperes1 (cím1) alperes ellen személyiségi jog megsértése iránt indított perében a Székesfehérvári Törvényszék 2022. április 12. napján kelt 26.P.20.219/2021/12. számú ítélete ellen az alperes részéről 13., a felperes részéről 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a per főtárgya tekintetében helybenhagyja.

A felperes által külön felhívásra az állam javára fizetendő elsőfokú illeték összegét 141.000,- (száznegyvenegyezer) forintba felemeli.

Az illetékügyben eljáró hatóság felhívására a felperes 140.000,- (száznegyvenezer) forint, az alperes 8.000 (nyolcezer) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket köteles megfizetni az állam javára.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felszámolóként eljáró alperes 2018. március 28-án megjelent egy, az adós tulajdonában álló bérlők által használt ingatlanban, ahol a következő kijelentéseket tette: „Menjen a picsába!”, „Idióta ügyvéd!” „Bassza meg a kutyáját!”. Az ingatlant használó cég – amelynek ebben az időpontban a felperes volt a jogi képviselője – alkalmazottai utóbb meg nem határozható időpontban az elhangzottakról jegyzőkönyvet készítettek.

[2] Az alperessel szemben indult szabálysértési eljárást a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 6.Sze.6655/2019/7. számú jogerős végzésével bizonyítottság hiányában, a magánvádas eljárást a 28.B.21.285/2020/2. számú végzésével bűncselekmény hiányában megszüntette. A magánvádas eljárásban hozott határozat indokolása szerint a jelen perben is sérelmezett kijelentések nem becsületsértőek.

[3] A felperes keresetében a kérte a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes a következő kijelentésekkel: „Szóljanak az ügyvédnek, hogy pörögjön fel”, Bassza meg (az ügyvéd) a kutyáját”, „Menjen a picsába az idióta ügyvéd a kutyájával” megsértette a jóhírnévhez való jog át. Kérte, hogy a bíróság tiltsa el az alperest a további jogsértéstől, egyben kötelezze őt elégtételadásra, valamint 550.000,- Ft sérelemdíj megfizetésére.

[4] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a per tárgyává tett kijelentések elhangzottak volna a részéről, egyúttal hivatkozott a szabálysértési és büntetőeljáráásban hozott határozatokra.

[5] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetét elutasította.

[6] Az okirati bizonyítékokat, a tanúvallomásokat és a felek személyes előadását értékelve megállapította, hogy az alperes a tényállásban idézett minimális tartalommal megtette a sérelmezett kijelentéseket, bár azok pontos tartalma már nem rekonstruálható. Rámutatott, hogy a 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 342. § (3) bekezdése szerint kötve volt a 10. sorszám alatti perfelvételi tárgyaláson pontosított kereseti kérelemhez, mely szerint a felperes jóhírnevének megállapítását kérte. Kifejtette, hogy a jóhírnév sérelmét a valóságnak meg nem felelő tényközlések valósítják meg. Az értékítélet, bírálat, akaratnyilvánítás csak akkor szolgálhat e jogsértés megállapításának alapjául, ha az legalább burkolt tényállítást tartalmaz. A kereseti kérelem alapjául szolgáló közlések nem minősülnek sem tényállításnak, sem valótlan tény híresztelésének, sem valós tény hamis színben való feltüntetésének erre figyelemmel a felperes kereseti kérelme nem foghatott helyt.

[7] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását kérte azzal, hogy az ítéltábla a kereseti kérelemnek helyt adva állapítsa meg a jogsértést, kötelezze az alperes elégtételadásra, valamint 550.000,- Ft sérelemdíj megfizetésére. Álláspontja szerint a törvényszék a rendelkezésre álló adatokból helytelen jogi következtetést vont le. Az elsőfokú bíróság tévedett, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy a sérelmezett kijelentésekből konkrét tényállítás hiányzik, ezért a jóhírnév megsértése nem állapítható meg. A kijelentéseket nem egyesével, hanem szövegkörnyezetükben, az ügy összes körülményének vizsgálata alapján kellett volna értékelni. Lényegében az alperes a per tárgyává tett közléseivel valótlan tényállítást fogalmazott meg. Az alperes által csatolt határozatokból éppen az következik, hogy a kijelentések megtételével kapcsolatos korábbi megállapítások a jelen ügyben res iudicata-t képeznek. Az elsőfokú bíróság tévesen értékelte tanú6, tanú4, tanú5, tanú3 tanúvallomását és tévesen jutott arra az következtetésre, hogy a sérelmezett kijelentések pontos tartalma már nem meghatározható. A BH1979.204. és a BDT2020.4235. számú döntésre hivatkozva állította, hogy az alperesi kijelentések alkalmasak voltak arra, hogy a felperes által gyakorolt ügyvédi hivatás jogszerű és gondos ellátásához szükséges bizalmat lerombolják, mivel azok azt a tényállítást sugallták, hogy a felperes e feladat ellátására alkalmatlan. Az „idióta” kifejezés orvosi kifejezés, ebből következően egyértelműen tényállítás, amelynek valóságtartamát az alperes nem bizonyította.

[8] Az elsőfokú ítélet ellen az alperes is fellebbezést terjesztett elő, amelyben a támadott határozat indokolásának megváltoztatását kérte azzal, az ítéltábla mellőze annak megállapítását, hogy az alperes a kereset tárgyává tett kijelentéseket megtette. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékok téves mérlegelésével jutott ettől eltérő

következtetésre. Az utólag meg nem határozható időpontban készült jegyzőkönyv, valamint tanú5 és tanú6 tanúvallomására hivatkozva állította, hogy – a Kúria Büntető- Közigazgatási- és Munkaügyi Polgári Kollégiumai Joggyakorlat-elemző Csoport összefoglaló véleményére is figyelemmel – az elsőfokú bíróság életszerűtlenül jutott arra a következtetésre, hogy az alperes a sérelmezett kijelentéseket megtette. A törvényszék tévedett, amikor nem tulajdonított kiemelt jelentőséget a lényegében minden szempontból elfogulatlan tanú6 vallomásának.

[9] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az alperesi fellebbezés elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy az elsőfokú bíróság a tanúvallomásokat – különösen tanú6, valamint az alperes által indítványozott tanú2 és tanú1 tanúvallomásait – helytállóan értékelve a tényállást helyesen állapította meg. Ismételten hangsúlyozta, hogy az alperes csatolta a Pesti Központi Kerületi Bíróságnak azt a jogerős végzését, amely szerint a jelen perben is sérelmezett kijelentéseket az alperes megtette.

[10] A felperes és az alperes fellebbezése nem alapos.

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása egyrészt tényként rögzíti, hogy a „menjen a picsába”, „idióta ügyvéd” és „bassza meg a kutyáját” kifejezések elhangzottak az alperes részéről (elsőfokú ítélet [13] pont), majd ezt követően tartalmazza, hogy a sérelmezett kijelentések pontos tartalma nem rekonstruálható (elsőfokú ítélet [30] pont). Ezekből az egymásnak teljesen meg nem feleltethető elsőbírói megállapításokból az következik, hogy a törvényszék az ítélete [13] pontjában írtak szerint igazoltnak látta az ebben a pontban idézett alperesi kijelentések megtételét.

[12] A tartalmilag a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontjára alapított alperesi fellebbezésben írtaktól eltérően az elsőfokú bíróságnak e megállapítása nem okszerűtlen mérlegelés eredménye. A felperesi fellebbezésben írtaktól eltérően sem a szabálysértési, sem a magánvádas ügyben hozott határozat a jelen eljárásban nem jelent ítélt dolgot figyelemmel a Pp. 264. § (1) bekezdésében írtakra. Az alperesi tanúk az okirati bizonyítékként figyelembe vett jegyzőkönyv elkészítésének időpontját pontosan ugyan valóban nem tudták megjelölni, tanúvallomásukból azonban az megállapítható, hogy a jegyzőkönyv röviddel az események után készült. Kétségtelen, hogy tanú6 nem emlékezett vissza tanúvallomása szerint pontosan az elhangzott alperesi kijelentésekre, azonban a további felperesi tanúkkal (tanú4 és tanú5) egyezően adta elő, hogy a jelenlévő között feszült hangú beszélgetésre került sor „hangoskodás is volt”, s a jegyzőkönyvet megtekintve megerősítette, hogy az abban rögzítettek az akkori tudomásának megfeleltek. Erre figyelemmel nem tekinthető okszerűtlennek az a bírói mérlegelés, amely a jegyzőkönyvet és a felperesi tanúvallomásokat elfogadva a kijelentések megtörténtét rögzítette az elsőfokú ítélet [13] pontja szerinti minimális tartalommal, tekintettel arra is, hogy az alperes által meghallgatni kért tanú1 és tanú2 tanúk a beszélgetés tartamára nem tudtak nyilatkozatot tenni. Kétségtelen, hogy a felperes által indítványozott tanúk kapcsolatban álltak, illetőleg állnak a felperes által képviselt céggel, ilyen mértékű érdekeltség azonban az alperes által indítványozott tanú3 oldalán is megállapítható.

[13] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla nem találta alaposnak az alperesi az elsőfokú ítélet indokolásának megváltoztatására irányuló fellebbezést.

[14] Az elsőfokú bíróság azt helyesen rögzítette, hogy a felperes a 10. sorszám alatti perfelvételi jegyzőkönyvben pontosított kereseti kérelmében a Ptk 2:45. § (2) bekezdése szerinti jóhírnevének megállapítását, és az e személyiségi jogsértés miatt alkalmazható felróhatóságtól független jogkövetkezmények alkalmazását, valamint az alperes sérelemdíj megfizetésére kötelezését kérte. Kétségtelen, hogy a keresetlevél jogi érvelése utalt további, a személyiségi jogsértés megállapításának alapjául szolgálható jogszabályi rendelkezésekre is, annak petitum része azonban a 10. sorszám alatti nyilatkozattal egyezően a jóhírnév megsértését állította. A kereseti kérelem háromtagú pertárgyfogalma [Pp. 170. § (2) bekezdés a)-c) pont] és a Pp. 342. § (3) bekezdése szerint – amint arra a törvényszék is helyesen rámutatott - a bíróság a felperes által megjelölt jogcímmel kötve van, attól eltérő jogalapon nem kötelezheti az alperest. A keresetlevélben a Pp. 170. § (2) bekezdés d) pontja szerint kifejtett jogi érvelés nem pótolja, helyettesíti vagy váltja fel a 170. § (2) bekezdés b) pontjának megfelelően megjelölt jogalapot.

[15] A Pp. 237. § szerinti anyagi pervezetési kötelezettség szerint ha az ellenérdekű fél ilyen tartalmú védekezést nem terjeszt elő, a bírónak fel kell hívnia a fél figyelmét arra, ha az általa előadott tények és a keresettel érvényesíteni kívánt jog, illetve a jogi érvelés nem áll összhangban egymással, nem köteles azonban a helyes jogcímről tájékoztatást adnia. Kétségtelen, hogy a törvényszék e kötelezettségének nem tett eleget, de eltérő jogi álláspontja az elsőfokú ítélet indokolásából ismertté vált a felek számára. A másodfokú bíróságnak a Pp. 370.§ (4) bekezdése szerinti anyagi pervezetési kötelezettsége akkor áll fenn, ha álláspontja eltér az elsőfokú bíróságétól. A másodfokú bíróságnak nincs anyagi pervezetési kötelezettsége abban az esetben, ha az elsőfokú bíróság a felperes által az igényérvényesítés alapjaként megjelölt jogcímmel kapcsolatos eltérő jogértelmezésével összefüggésben a felet nem tájékoztatta, azonban ez a jogi álláspontja a támadott ítélet indokolásából egyértelműen megállapítható. Ilyen esetben a fellebbezést előterjesztő fél valamennyi szükséges információ birtokában ahhoz, hogy valós vagy vélt anyagi jogi igényét a Pp. 373. § (4) bekezdésének alkalmazásával a másodfokú eljárásban érvényesítse. Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a felperes fellebbezésében is arra hivatkozott, hogy az alperes vele szemben nyíltan, illetőleg burkoltan sértő tényállításokat fogalmazott meg. A fellebbezés tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy a felperes a másodfokú eljárásban is fenntartotta a jóhírnév megállapítására alapított kereseti kérelmét.

[16] Oszlja az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját azt illetően, hogy a sérelmezett kijelentések sem az elsőfokú bíróság által megállapított minimális tartalommal, sem a kereseti kérelemben írtak szerint nem minősülnek tényállításnak, így nem valósítják meg sem a valótlan tény állítását, sem a valótlan tény híresztelését, sem a valós tény hamis színben való feltüntetését. A fellebbezésben írtaktól eltérően az „idióta” kitétel a jelen esetben nem annak orvosi jelentése, hanem köznapi érteleme szerint értékelendő: nem egy orvosi szempontból diagnosztizálható betegségre, állapotra, vonatkozik, hanem azzal a felperes az alperes személyét jellemezte. Az alperesnek a kereseti kérelemben előadottak szerint a felperes személyéről alkotott elmarasztaló értékítélete sem közvetlenül, sem közvetetten nem utalt arra, ekként nem fogalmazott meg sem nyíltan, sem burkoltan tényállítást azzal kapcsolatban, hogy az alperes a hivatását miként látja el.

[17] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[18] A másodfokú eljárásban az ítéltábla a fellebbezési kérelemhez és ellenkérelemhez kötve van (Pp. 370. § (1) bekezdés). Ez a kötöttség azonban nem érvényesül akkor, amikor a le nem rótt illetékről, az állam által előlegezett és meg nem térült költségek megfizetéséről kell határozni (Pp. 383. § (6) bekezdés).

[19] A felperes a kereseti kérelmében a jogsértés megállapítását, az alperes további jogsértéstől való eltiltását, elégtétel adására, valamint sérelemdíj megfizetésére kötelezését kérte. E kérelmek valódi keresethalmazatot képeznek egymással mind a felróhatóságtól független, mind a felróhatóságtól függő jogkövetkezményeket illetően, figyelemmel a Pp. háromtagú keresetfogalmára.

[20] A korábbi bírói gyakorlat az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdésének korabeli megszövegezésére figyelemmel a személyiségi jogi perekben a fizetendő illetéket úgy számolta, hogy az azonos tényállásbeli alapon előterjesztett igényeket lényegében egy kereseti kérelemnek tekintette és a felróhatóságtól nem függő (objektív) jogkövetkezmények esetén az illetékalap többszörözhetőségének tilalmát kimondva a meghatározható és a meg nem határozható illetékalap közül a magasabbat figyelembe véve a beolvadás elve alapján határozta meg a fizetendő első- és másodfokú eljárási illeték összegét.

[21] Az Itv. 39. § (1) bekezdését a 2019. évi LXXXI. törvény 1. §-a módosította, a módosult jogszabályi rendelkezés peres eljárásba a per tárgyának értékét tekinti az illeték megfizetésének alapjául a korábbi eljárás tárgyának értéke helyett. Ebből, valamint a Pp-nek a már hivatkozott háromtagú keresetfogalmából az következik, hogy a továbbiakban az ítéltábla álláspontja szerint az EBH 1999/94. számú döntésében, valamint a CKOT 2018. június 20. és 21. napi 41. állásfoglalásában írtak már nem irányadók: a személyiségi jogsértés megállapítása és a további jogkövetkezmények alkalmazása iránti perekben valamennyialmazatban előterjesztett kereseti kérelem önálló illetékalapot képez, s az így kumulált illetékalapra figyelemmel kell megállapítani mind az első-, mind a másodfokú eljárásban a pereszes fél által fizetendő illetéket. Ezt azt jelenti, hogy az elsőfokú eljárásban az érvényesíteni kívánt objektív jogkövetkezmények számára figyelemmel a meg nem határozható pertárgyértéket háromszorosán kell figyelembe venni (megállapítás, eltiltás, elégtételadás) és ehhez kell hozzáadni az érvényesíteni kívánt sérelemdíj alapján számítandó illetéket. Ebből következően az elsőfokú eljárás illetéke a meg nem határozható pertárgyérték alapján figyelembe vett 3x600.000,-, összesen 1.800.000,-, valamint a sérelemdíj összege alapján figyelembe vett további 550.000,-, azaz összesen 2.350.000,- Ft. A pereszes felperes az e pertárgyérték alapján számított 141.000,- Ft feljegyzett kereseti illeték megfizetésére köteles a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján.

[22] A másodfokú eljárásban a felperes a jogsértés megállapítását, az alperes elégtételadására, valamint sérelemdíj megfizetésére kötelezését kérte a fentiekben kifejtettek szerint a meg nem határozható pertárgyérték kétszeresen, 1.200.000,- Ft összegben, valamint a sérelemdíj 550.000,- Ft-ban veendő figyelembe. A felperesi fellebbezés illetékalapja ezért 1.750.000,- Ft, a fizetendő illeték összege 140.000,- Ft. Az alperes az ítélet indokolása ellen terjesztett elő fellebbezés, így az ő fellebbezése folytán feljegyzett illeték összege az Itv. 48. §-a alapján 8.000,- Ft. Mindezekre figyelemmel a felperes 140.000,- Ft, az alperes 8.000 Ft másodfokú feljegyzett eljárási illeték megfizetésére köteles az állam javára a Pp. 364. § és 102. § (1) bekezdése szerint.

[23] Az alperes perköltséggel kapcsolatos nyilatkozatot nem tett, a felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte, az ítéltábla „marasztalja az alperest az eljárás költségeinek megfizetésére.” A 2020. évi CXIX. törvénnyel módosított Pp. 81. § (5) bekezdése már nem teszi kötelezővé a perköltség felszámításához a jogszabályban meghatározott költségjegyzék nyomtatvány használatát. A költségfelszámításnak azonban változatlanul minimális tartalmi eleme, hogy a fél megjelölje: perköltsége munkadíjból, illetve egyéb költségekből tevődik-e össze, az ügyvédi munkadíjjal kapcsolatos igény az ügyféllel kötött szerződésen, vagy jogszabályi rendelkezésen alapul-e. Előbbi esetben összecszerűen is meg kell jelölnie a felszámítani kívánt költséget, utóbbi esetben elég a jogszabályi rendelkezésre utalnia. A felperes nyilatkozata e feltételeknek nem felelt meg. Mindezekből következően a másodfokú eljárásban a felek a Pp. 81. § (1) bekezdése szerinti költségfelszámítással nem éltek, ezért e körben az ítéltábla a döntéshozatalt mellőzte.

Győr, 2022. október 19.

Dr. Zámbó Tamás sk.

Dr. Szalay Róbert sk.

Dr. Szabó Péter sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró